

# KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY  
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

## Predplatná cena :

Na celý rok ... 4 koruny — hal.  
Na pol roka ... 2 " — "  
Na štvrt roka ... 1 " — "  
Jednotlivé číslo 8 hal.

## Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,  
páp. komorník.  
Majiteľ a vydavateľ :  
JÁN MOLNÁR.

## Redakcia a vydavateľstvo :

Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.  
nem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin  
ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dia takisto.  
Rukopisy sa nazpak nedávajú.

## Organizujeme kresťanskú ľudovú stranu.

Napísal: Štefan Haller, krajinský vyslanec kresťanskej ľudovej strany.

### IV. Osud kresťanskej ľudovej strany.

U nás ani jedna politická strana nevie vykázat prirodzené základy jej vývinu. V tomto ohľade pred cudzozemskom stojíme ako opravde exotický zázrak. Tam totiž život a vývin politických stránok spočíva na etnografických, politicko-hospodárskych a spoločenských základoch a ktorá z nich prišla ku značnej veľkosti a mohútlosti, len svojou prácou, dôslednou a cieľuprimeranou politickou agitáciou stala sa veľkou a mohútnou. Ktorá strana ale upadla, o tej nepodvratne možno konštatovať, že alebo nebola na čase alebo že jej ľudia nesodpovedali tomu, čo od nich očakávalo obecnstvo. U nás v živote stránok není podobne prirodzeného a postupného vývinu. U nás cez dlhé časy panuje jedna politická strana a absolútnou väčšinou vládne v parlamente. Docela padne ale pri jedných voľbách, tak že sotva pamiatka ostane po nej. Druhá politická strana zas cez desaťročia bojuje bez všetkých výhľadov na uplatnenie jej programu, pri jedných voľbách ale neočakávane dosiahne veľkého víťazstva a bez predbežnej prípravy dostane sa na vládu. Vtedy ale ku všestrannému prekvapeniu vysvitne, že táto strana, za ktorou stojí celá krajina, nevládze previesť ústavne osvedčenú jej vôľu oproti tomu ale objaví sa istý človek bez programu, len s peniazmi a opierajúc sa na surové prostriedky úradnej moci, znovu utvoril si

veľkú stranu a zväčša s tými ľuďmi, ktorých pred krátkym časom úsudok celej krajiny vyprášil z politického dejišťa a s pomocou tých ľudí, ktorí len pred niekoľko rokami zcela protivného politického presvedčenia boli pri voľbe. Aby ale tým väčšie bolo prekvapenie cudzozemska, stáva sa i to, že v najhlbšej nemravnosti splodená vláda, ktorej prvorodený hriech všestranne je známy, jedno za druhým pácha najhroznejšie nezákonnosti a vzdor toho, že to zatracuje a o tom vie celá krajina, nemôže sa jej zprostit.

Z týchto krušných a pred cudzozemskom nie zcela známych okolností, z tejto neistoty politických stránok, i mimovoľne prichádzame k tomu presvedčeniu, že u nás v politickom ohľade panujú hrozne veľké chyby. Bo po zadovážených skúsenostiach bárs ako málo vážime si naše volebné obecnstvo, jeho mravnú silu a schopnosť ku odhodlanému odrážaniu podvodu a podplácania, akému vystavené býva včas volieb, predsa nemôžeme povedať, že jedine ono je príčinou nestálosti stránok a politického života a spolu neočakávaného prekvapenia, aké zkusujeme v Uhorsku. V cudzozemsku konečne tiež nenachodia sa samí takí skalalopevni voličia, ktorí keď prihlásili sa ku daktorej politickej strane, vždy pri nej by ostávali bez ďalšieho kapacitovania a nikdy nemenia svoje politické presvedčenie. To nepovstalo samo od seba, že kn príkladu veľké politické stránky nemeckej ríše, ako strana «centrum», socialdemokratov, konzervatívnych alebo aj samých liberálov, skoro pri každej voľbe rátať môžu na ten istý počet voličov a prípadné zmeny už vopred vedia ustáliť. Je to výsledkom dlhej a nesmierne ener-

gičnej práce a agitácie. Nemecké centrum utvorené bolo 21. mája r. 1871. a vtedy prihlásilo sa k nemu 67 ríšskych vyslančov. Od tých čias, teda cez viacej ako štyridsať rokov, počet jej členov vždy okolo sto sa krúti. Ako jej ťažko padá od inej strany podmáňať si jeden mandát tak i sama len po hrozných zápasoch pozbašená môže byť daktorého mandátu. Katolícka centrum strana, vždy je na čistom s jej táborom, náležite zná svoje výhlady. Pri voľbách ani ku jej osohu ani ku jej škode nestávajú sa zázraky. Jestli len to nemáme považovať za veľký zázrak, že ríšska vláda neraz proti nej spojí sa so všetkými jestvujúcimi stránkami a nad katolíckou centrum stranou predsa nemôže zvíťaziť. Podobné víťazstvo katolíkov držali by u nás za neslýchaný zázrak. Medzi terajšími okolnosťami ale je to aj zcela nemožná vec.

Pri posledných krajinských voľbách ani jedna politická strana nevládala udržať všetkých svojich ľudí. *Každá strana stratila mandáty a to nie v prospech inej strany, lež v prospech vlády.* Toto ale vo veľmi zlom svetle predstavuje celý náš politický život. Bo jestli daktorá všestranne známej minulosti a známeho programu strana podmáňa si mandáty od iných stránok, to srovnáva sa s krajinskou ústavnou, s podstatou a s duchom parlamentarizmu. Keď ale notári, slúžnovci, financí, krokári, cestári, budelláre, sudý vína a pálenky, guľaše, virštle z koniny a cigare veľkej čiastky mandátov pozbavia všetky stránky opozície, taký politický nezdar okrem mravnej slabosti voličov musí mať aj iné príčiny. A skutočne ich aj má.

Politické strany Uhorska a to všetky bez výnimky, posiaľ prevádzaly zcela polovičatú prácu. Politické ich dejstvosťovanie obmedzily výlučne na parlament. Tu ako tak využítokovaly svoje sily, tu zaoberaly sa s veľkými a malichernými otázkami krajiny, pri tom ale zcela zabudli na to, že aj vonku, okrem parlamentu mali by si pôdu pripravovať, zabezpečovať a zásady svoje rozširovať po všerkých stranách krajiny.

*U nás politické strany staraly sa len o seba, najmenej ale starali sa o voličov.* Jedon-druhý krajinský poslanec z času na čas navštívil síce svoj okres, vysvetľoval voličom politické rozpoľozenie krajiny; nechýbali takí čo ako vigéci vo vlastnom záujme kšeftárili po okresoch a len

osobnú politiku prevádzali tým cieľom, aby si okres zabezpečili, o to sa ale nestarali, aby okres udržali pre svoju stranu a zabezpečili ho pred inváziou protivnej strany. Následkom toho veľmi často sa stáva, že daktorá strana s istotou rátať môže na volaktorý mandát ale len vtedy, keď v tom okrese istý človek vystúpi, s iným kandidátom príde o mandát. Toto dostaťtočne vysvetľuje tie často opakujúce sa smutné udalosti, že nejedon krajinský vyslanec len z osobných záujmcov ľahko opúšťa programm na základe ktorého bol vyvolený a slepo pripojí ku stránke zcela protivného programu, bez toho že by si za svoju povinnosť pokladal predstúpiť pred svojich voličov, opýtať sa ich či sú usrozumení s jeho neslušným pokračovaním. Nedrží za potrebné zreknuť sa mandátu tej strany, ktorej ostal neverným, bo okres a mandát nepovažuje za vlastnosť strany, lež za svoj osobný privátny majetok. **Voličov svojich drží za takých, ktorí nie k tomu vyvolili ho za poslanca, aby zastupoval ich programm, lež aby v krajinskom sneme priznával sa ku takému programu, aký sa mu páči a ktorý mu najväčšieho osohu donáša. Cieľom zavedenia riadnych parlamentárnych pomerov už i z tohoto ohľadu nevyhnutne potrebné je súrne organizovanie kresťanskej ľudovej strany.**

## Pred novými zápasmi.

Už nám zavítalo počasie jasene a s tým blížia sa zas boje v parlamente a nové zápasy v živote politickom.

Cez leto ľud všestranne zamestnaný je ťažkými poľnými prácami a *nikto nemá času k politizovaniu.* Včul ale už rezký život panuje v politických kruhoch hlavného mesta, schádzajú sa krajinskí poslancovia a aj ľudové shromaždenia vydržiavajú sa vo väčších rozmeroch. V Uhorsku vždy jaseň býva prihodným časom k prevádzaniu politických pohybov. A už aj včul každý citi, že sa blížia jasenné politické zápasy.

*Čo robí vláda?*

Tisza ešte vždy letuje v Geszte a na tom láme si hlavu, ako by jeho vládu a moc ešte viac zabezpečil a na dlhé časy ustáľil mohol. Nestará sa ani najmenej o blaho ľudu a len

nad tým figluje, ako do nekonečnosti predlží svoju hrúzovládu. Prvou jeho starostou je zvýšiť plat notárov. S tým za to sa chce zavdačiť, že úradníci verejnej správy, miesto toho že by dbali o ľud a svedomite plnili ich povinnosti, kortešujú v záujme mungovskej strany. Zvýšenie platu my nezávidíme takým notárom, ktorí svedomite a ohľadom ľudu spravdlive plnia ich



Budúci dedič trónu Arciknieža Karol a jeho synček arciknieža Franc Jozef Otto.

povinnosti, keď ale vidíme, že notárske kancelárie prítomne zväčša sú len mungovské ex-  
pozitúry, vtedy ozaj ľúto nám je tých štyroch  
millionov korún ktorými medzi notármi odda-  
ných mungovských kortešov lapá Štefan Tisza.  
Druhou veľkou starostou biharského diktátora  
je ratovanie a zadržanie drahej stráže, ktorú  
ku svojej obrane postavil v parlamente. Vojen-  
ský charakter týchto ztrázcov parlamentu ne-

dbaly by zrušiť i samé najvyššie vojenské kruby.  
Zakiaľ aj táto Tiszová stráž, šablami a revol-  
vermi udržiava poriadok v parlamente, vyslan-  
covia opozície, keď majú rozum na mieste,  
nemôžu sa ta dostaviť ku aasadnutiam. Dnes  
totiž tak sa má vec, že Tiszoví strážcovia par-  
lamentu, poslancov opozície vtedy môžu ako  
kapustu srúbať, kedy sa im ľúbi. Každý zdra-  
vého rozumu človek, snáži sa k lepšiemu obrátiť  
tieto nesnesiteľné pomery, len práve Tisza a  
jeho solnohradskí rytieri húzovite držia sa toho  
aby ku vojsku patriaci strážcovia, ich drahé  
kože chránili v parlamente.

Mungovskí junáci okrem toho, ako sme to  
už minule spomenuli, ešte i k tomu sa chystajú,  
že na ulici a bárkde inde napadnú tých vyslancov  
opozície, ktorí opovážia sa kritizovať Tiszové  
zločiny.

Mungovskí poslanci neopovážili sa účtovať  
v žiadnom ich okrese. Len kde-tu ku malej  
hostinke zavolali istých známych darmožráčov,  
a s týmito žraniciami a strebanicami vychvalo-  
vali sa mungovskí poslanci, že to boio účtovanie.

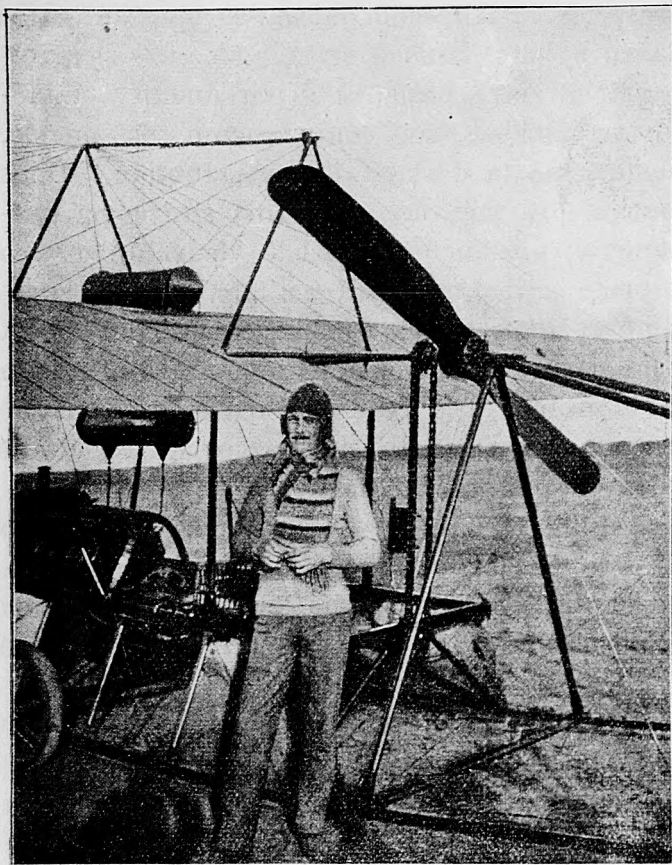
V nektorých stoličných výborových zasa-  
dnutiach kommandovaní ta židáci a notári znovu  
dôveru hlasovali hroznému Ičovi, Toto zas len  
o tom malo by poučiť pospolitý ľud, že do sto-  
ličných výborov slobodno voliť len neodvislých,  
spofahlivých opozičiarov a v prvom rade hor-  
livých a neobrožených ľudákov.

**Opozícia prítomne bojuje s nadaním  
celej sily.**

Opozícia pozostáva včul z troch táborov:

1. Dľa počtu najväčšia je strana neodvislých,  
ku ktorej patria všetci členovia strany 48-ich.  
Ich predseda je Michal *Károlyi*, vodca hospo-  
dárov. Najvýznamnejší mužovia tejto strany sú:  
Apponyi, Kossuth, Justh, Batthyányi, Földes a  
Bakonyi,

2. Tí prívrženci vyrovnania r. 67., ktorí  
nemajú na hlave masla, nesúčastňovali sa v  
panamách so solou a zamýšľajú prevádzať sta-  
točnú krajinskú politiku, v nedelu 14. septembra  
utvorili novú *ústavnú* stranu. Ich predsedom je  
gróf Julius Andrassy. Významnejší mužovia  
tejto strany sú: gróf Ján Hadik, Zoltán Désy,  
Béla Mezössy, Alexander Gaal, Franc Bolgár a  
Ignác Darányi. Táto strana snáži sa prísť ku  
vláde a zpiatky do života uviesť panovanie riad-



Michal Székely, uhorsky letún.

ných zákonných pomerov. Novú ústavnú stranu volajú aj pánskou stranou, nie z tej príčiny, že patria ku nej samí páni, lež preto, že opravde pánskym smýšľaním vykorení chce špinavú korrupciu a panujúce verejné násilensvá.

3. Tretia opozičná strana je kresťanská ľudová strana, všestranne známa ako strana malých ľudí, ktorá za to bojuje, aby tak v celej verejnej správe ako aj v parlamente zpiatky uvedené bolo panovanie mravných zákonov. Kresťanská ľudová strana jednotajne súčasťovala sa v najostrejších bojoch za ústavu krajinskú, pri tom ale nikdy nezabudla na základ kresťanskej ľudáckej politiky, ktorá v tom záleží, aby ľudu zachránená bola viera a aj najchudobnejšiemu aby zabezpečené bolo blažené vyžitie v krajine. Zakladateľom kresťanskej ľudovej strany bol preblahej pamiatky gróf Ferdinand Zichy. Jeho syn gróf Aladár Zichy je predsedom strany. Kresťanská ľudová strana nemá síce mnoho členov v krajinskom zákonodarstve. Tá okolnosť ale, že ku jej zásadám priznávajú sa státisíce po celej krajine dodáva jej tým väčšej sily. Okrem toho ku zvláštnej jej významnosti ešte i to prispieva,

že jej krajinskí vyslancovia v každom ohľade sú mužovia bezúhonní, všestranne známi ako šikovní politici a v celej krajine najobľúbenejší rečníci ľudu. Vyslancov kresťanskej ľudovej strany učenosť, zmužilosť, charakter, výrečnosť a skalopevné spoludržanie, ako nasledovania hodný príklad uvádzajú vo vážnych politických kruhoch. Keby aj ľud len trochu lepšie spolu držal, kresťanská ľudová strana mohla by najpevnejšia byť medzi všetkými politickými stránkami. Program jej aj neobsahuje nič takého, čo by sa do života nedalo uviesť, *preto aj víťazstvo kresťanskej ľudovej strany najväčšie požehnanie bolo by pre celú krajinu.*

Tieto tri opozičné stránky, totižto spojená strana neodvislých, nová strana ústavná a kresťanská ľudová strana spojenými silami pracujú včul na tom, aby vykorenily mungovskú stranu a celý jej špinavý systém, akým hrúzovládu prevádza v celom obore krajinskej verejnej správy.

Neni ale dost, že proti mungom organizujú sa a bojujú opozičné strany. Celá krajina má ich podporovať v tomto boji a rozhodne postaví sa proti mungovskej hrúzovláde. Statoční, bezžistní, čistého mena a charakteru, spoľahliví ľudia nech podporujú opozíciu v boji proti špinavej, ľud zdierajúcej spoločnosti mungovskej. Ľudia nepoškvreného chýru, pevného rázu nech sa postavia pod zástavy opozície. Judáši, ktorí za sklenku páleného, za niekoľko smradlavých cigár, za gulaše a virštle z koniny, za niekoľko korún z okradenej krajinskej kassy predávajú vieru, svedomie, presvedčenie, statočnosť, ľudskú povahu, im sodpovedné miesto najdu v účastinárskej spoločnosti panamistov a tyranov mungovských.

*Opozícia bojuje za práva, slobody, za čisté mravy a blahobyť ľudu.*

*Mungovská strana pácha nepravosti, utláča práva, ruší krajinské zákony, vyžiera ľud, núti ho k vysťahovaniu, vystrája panamy, s krajinskými majetkami prevádza hnusné gšefty, šíri biedu a núdzu — akej ešte nikdy nebolo v Uhorsku.*

**V bojoch proti mungovskej strane, zdravého rozumu, čistého svedomia, spravедlivého smýšľania človek musí podporovať opozíciu a v prvom rade kresťanskú ľudovú stranu.**

## Podelenie Uhorska.

Naši čitatelia znajú, ako Tisza oklamal krajinu s novým volebným zákonom a akým rabiatickým spôsobom vyniesol ten zákon. Uhorsko opravde nežiadalo si taký zákon, aký mu Tisza dal s jeho mungovci, lež chcelo mať celkom inakší: spravdivý. Žiadalo si krajinskej ústave sodpovedný zákon, ktorý nerobí rozdiel medzi bohatým a chudobným daňujúcim občanom. Dľa volebného zákona, aký chcela mať kresťanská ľudová strana, každý dospelý krajinský občan bol by mal právo a bol by s nim volne a neodvisle nažíval. Lenže Tisza obával sa o svoje pántstvo. Nalakal sa, že demokratické volby vymetú mungovskú perepuť z krajinského domu a miesto jej zaujmú opravdoví ľudoví poslancovia. Takí, ktorých nezakúpia na voľbách za ukradnuté peniaze, lež ktorých slobodne vyvolia si občania.

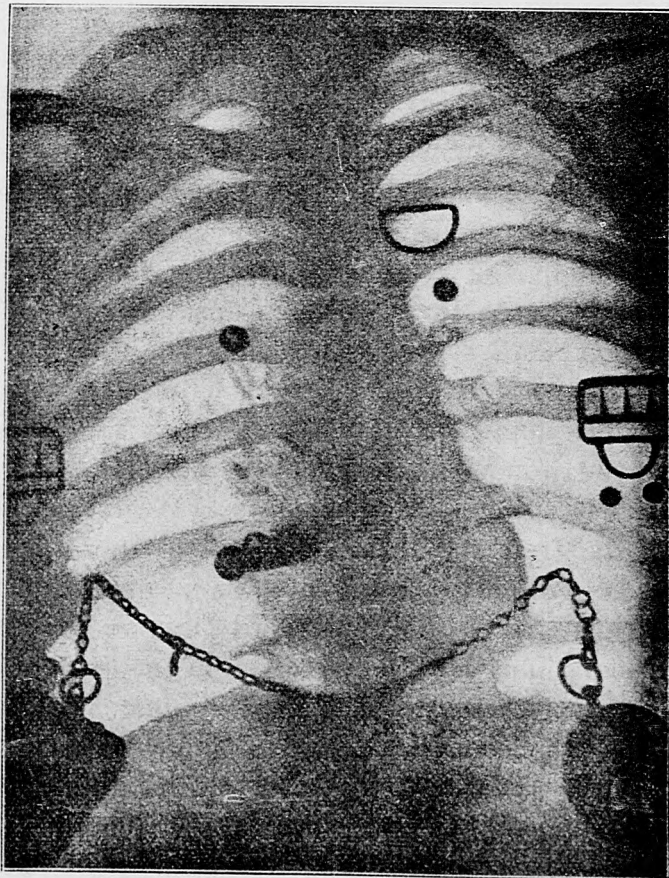
Hja, Tisza ale nechcel ľudový snem. Čo by bolo potom s jeho biharských pajtášov? Kto by udržal vtedy nadvládu zadlžených džen-trikov, keby zástupcovia ľudu daňujúceho a pracovného vo väčšine boli v krajinskom dome? Kam by sa podel celý dav hladných krkavcov, kto by okrádal krajinskú pokladnicu, keby sa uhorský snem na ľudové zastupiteľstvo premenil? Beda by bolo zemankom, ktorých Tisza pod ochranu vzal.

Preto dal Tisza krajine taký volebný zákon, ktorý vytvoril ľud zo snemu.

Tisza však ešte neskončil svoje dieľo. Volebný zákon nenie ešte úplný a dokonálny. Chybí z neho nové podelenie okresov. Tisza totiž dobre si pozrel mappu Uhorska. Videl, že sú na nej územia, kde bývajú opozičného presvedčenia občania. Medzi týmito niet výhľadu, že by si mungovských a im nepriateľských poslancov vyvolili — i chytil ceruzu a opozičné územia podelil na polomungovské okresy. Z daktorého starého okresu odrezal kus a pripojil ho k susednému mungovskému. Tak robil so všetkými opozičnými okresmi, pokusoval a podelil ich medzi mungovské, aby vopred vedel, že kolkú asi väčšinu obdrží vláda pri budúcich voľbách. A s výsledkom úplne bol spokojný. Toto nové podelenie Uhorska sodpovie teda celkom Tiszovskému volebnému zákonu.

Keď už Tisza vykreslil novú volebnú mappu Uhorska, vyzval všetkých föišpánov, aby podelili svoje stolice na volébné okresy takým spôsobom, aby skrže to ani najmenšieho neutrpelo mungovstvo. Tisza dal aj návod föišpánom, ako majú delbu previesť. Len tak, ako si to on na svojej mape vyznačil. Nuž áno, Uhorsko je Tiszové, patrí sa, aby volebné okresy tak vykrojil, ako to jemu najlepšie sodpovie. Ku práci tej najsúcejší sú föišpáni.

Kto ale zná pilnosť, schopnosť a nadanosť našich föišpánov, bude vedieť že tí páni nebudú sa ani najmenej potiť pri tej práci, lež najdú neakého penzionovaného inžillira alebo jestli sa tomu föišpánov hajduch rozumieť bude, tak jemu oddajú tú prácu, aby stolice na okresy podelil podľa návodu Štefana Tiszu. Áno, tá nová mappu Uhorska tak bude vyzerať, ako keby ju hajduch sostavil. Čo föišpáni! Čo tí kedy robili za ľud? Kedy tí dovolili čisté volby? Či hádam nevieme, že od jakživa kto bol hlavným riaditeľom krajinských volieb? Veď každý ministerpredseda pred voľbami pozval föišpánov do Budapešti a tam sa radil s nimi, ako majú za-



Röntgen lúčami s otografovaná kostra človeka. Na fotografii zreteľne vidat' aj metallové predmety ako hodinky, gombiky atď. nachodiace sa vo vačkoch otografovaného.

bezpečí vládnú väčšinu. V stolici ale fõišpáni vyhľadali súcich volebných predsedov a dali im návod, ako majú previesť hlasovanie. Od fõišpánov nemáme čo dobrého očakávať, bo ved tí páni celkom od vlády závisia. Keby nerobili tak ako im minister vnútra rozkáže, zaraz sú von zo služby. A práve preto smiešne je, že Tisza s fõišpánmi delí krajinu na okresy. Bude to čisto mungovská práca. Falošná a zbojnická.

Podelenie okresov má sa previesť na krajinom sneme. Práve tak, ako tam mungovci ich zákony vynášajú. Pri pojednávaní má byť prítomná aj opozícia, aby kontrolovala mungov, keď tí aj pri tejto príležitosti klamať a zbíjať majú. Hja, lenže Tisza nechce, aby opozícia prítomná bola a aby jeho mappu prerobila. Tisza svedolne chce previesť podelenie okresov. Aj tam myslí na svoju biharskú gáru, a na hladných džentrikov, ktorí zachránia majú mungovskú hrúzovládu.

Na celom širom svete nedejú sa také nespravodlivosti ako v Uhorsku a všestranne známy šialenec nikde nemá také neobmedzené práva, ako Tisza. Kam to povede? *Fatranský.*

## Z Trenčanskej.

Predstavenstvo mesta Trenčín závidelo slávu tých dolnozemskej miest, ktoré na vyšší rozkaz Štefana Tiszu s opovržením seba samých vyvolili ho za svojho čestného mešťana. Tento príklad nasledoval aj trenčanský mešťanosta Učmay a so svojimi pajtášmi vyznačil Tiszu s tým, že ho vyvolil za čestného mešťana. Ako príde k tomu mesto Trenčín, aby sa s touto slávou honosilo, to vie len pán mešťanosta alebo jak sa páči fõišpán Szalavszky. Obyvateľstvo mesta Trenčína, daňujúci občania, ktorí platia veľké prirážky, aké na nich na mestskom dome vyrubia, ver' si nežiadali, aby Tisza prvým ostal medzi nimi, hoc ani s halierom neprispeje k ohromným výdavkom mesta. Nuž ale páčilo sa trenčanským pánom, aby sa Tiszovi zalichotili a preto vyvolili ho za čestného občana. Viem, keby bolo prišlo na votizáciu, bol by Tisza v menšine ostal, bo mešťanstvo proti nemu bolo by hlasovalo. Lenže na mestskom dome Tisza práve tak má väčšinu, ako aj v sieni stoličného

domu. Ako by to aj bolo, keby trenčanskí páni proti vláde a proti Tiszovi hlasovali? A práve preto, vyznačenie Tiszové za trenčanského čestného občana je súkromnou záležitosťou trenčianskeho reprezentantstva. Do ioho zhola nič nemajú daňujúci občania, bo nie sú oduševnení za Tiszu. Mestský magistrát Tiszu pre jeho ohromné zásluhy a pre vlastenecké cnosti vyvolil za čestného mešťana. Ako zásluhy to pripisuje Tiszovi, že opozíciu vyhodil dal z krajinského domu, že odhlasoval vojenský zákon, že utvoril taký volebný zákon, dla ktorého len ponektorí trenčianski občania budú mať volebné právo, že utvoril snemovú stráž, ktorá za krajinské peniaze stráži ho a mungov. Toto sú asi zásluhy Tiszové, ktorými okúzlil pána Ucsnayho. My však to povedáme, že Tiszové zásluhy nie sú iné ako bezúzdne násilie, pre ktoré Tisza zaslúžil by skorej bláznivec ako čestné mešťanstvo.

Jedno je isté, že to neni vyznačenie pre mesto Trenčín, keď ctený jeho magistrát vrhá sa na kolená pred Štefanom Tiszom. Napokon aj úcta má svoje hranice. *Trenčan.*

## Tlačové nedele.

Najvydatnejšou ochranou katolíckeho obecnstva každého stavu, povolania a zamestnania je katolícka tlač. Noviny v čisto katolíckom duchu písané rozhodne brania našu sv. vieru a cirkev, zastávajú čestné meno každého, koho zlostne a nespravodlivo napádajú bezbožníci; neohrozene bojujú za práva utlačeného a ukrivdeného ludu. Z tejto príčiny už aj i sv. otec pápež Pius X. katolíckym veriacim zvlášte odporúča podporovanie, rozširovanie a čítanie novín v katolíckom duchu písaných. Nevyhnutnú potrebnosť podporovania kat. tlače pred očami mali aj osviet. páni biskupi Uhorska a preto, aby každý horlivý veriaci katolíckej povinnosti svojej sodpovedať mohol, nariadili, aby vo všetkých kostoloch každého biskupstva tlačové nedele vydržiavané boly v nasledujúcich mesiacoch:

**Septembra 14.** (V XVIII. nedeľu po sv. Duchu) tlačová nedeľa vydržiavaná bola na území arcibiskupstva kaločského, jágerského a biskupstva rožňavského.

- Oktobra 5.** (I. nedela oktobra) tlačové nedele budú v biskupstvách Vesprém a Székesfehérvár.
- Oktobra 12.** (II. nedela oktobra) tlačové nedele vydržiavajú sa v biskupstvách: Sedmohradsko, Nagyvárad bisk. lat. obr., Pécs, Szepes, Szombathely a Vác.
- Oktobra 19.** (III. nedela oktobra) tlačové nedele vydržiavajú sa v biskupstvách: Győr, Kassa, Szatmár a na území arciepátstva Pannonhalma.
- Novembra 16.** (III. nedela novembra) tlačová nedela na území gréc.-kat. biskupstva munkáčskeho.
- Novembra 30.** (I. nedela adventná) tlačové nedele budú v biskupstvách Besztercebánya a Csanád.
- Decembra 7.** (I. nedela decembra) tlačová nedela na území biskupstva Ostrihomského.

## Od Trnavy.

Na shromaždení svätovojeťského spolku zkusil som so žialom, že sú ľudia, ktorí spolok ten rozbiť a zničiť chcú. Nie sú to inoverci, nie sú to diví šovinisti, ktorí ešte aj v náboženských spisoch ňuchajú politiku a pánslavčinu, lež istí katolícki kňazia podkopávajú silné múry nášeho jedinkého nábožensko-vzdeláateľského spolku. Je to opravdu smutná vec!

Ktorý katolík nepohoršil by sa nad tým? Prišli tí páni na valné shromaždenie do Trnavy s úmyslom diabolským a s ich ozaj nekatolíckym držaním docielili to, že valné shromaždenie svätovojeťského spolku rozohnali policajti. Či to neni haňa a potupa? Zaslúžil to spolok svätovojeťský? Bolo to po katolícky? Kňazia postavlia sa proti kňazovi: Martinovi Kollárovi, ktorý ostarel sa vo veľkých prácach pri spolku.

A kto že sú tí pánovia, ktorí vysvojil si chcú spolok svätovojeťský a spravovať ho dľa ich politického presvedčenia?

Sú to tí istí, ktorí na kresťanskú ľudovú za dlhé roky jednostajne brýzgali. Rozbiť chceli tú jedine opravde ľudovú a kresťanskú stranu, preto sa spojili s luteránmi, s mungovcami, ba aj so socialdemokratmi a s tými o závod špinťali na poslancov a prívržencov kresťanskej ľudovej strany. Pravda aj to bol katolícky skutok.

Veľké zásluhy získali si s nim tí pánkovia u svojich spojencov.

A ako nestydate a pohansky ubližovali tí pánkovia kresťanskej ľudovej strane, tak podobne napádali aj Katolícku Ľudovú Jednotu. V ich novinách sú vytlašené všetky tie potupné články, ktorými hanili Katolícku Ľudovú Jednotu. Dľa nich aj to bol katolícky skutok. Tak to žiadali od nich ich politickí spojenci: socialdemokrati a luteráni.

Včul tú istú nenávisť chcú vkradnúť do spolku svätovojeťského. Nepáči sa im duch spolku, oni chcú politizovať a agitovať. Nenávidia správu spolku, oni chcú spolok spravovať v tom duchu, v akom spravujú svoju politickú stránku.

So škandalom začali. To musí zatracovať každý veriaci katolík. Neni ohavnejšieho ako tá veľkomyselnosť, ktorú sme tam z istej strany videli. My žiadame, aby svätovojeťský spolok i napozatým ostal to čo bol posial. Komu sa nepáči, nech vystúpi. Hrozný hriech by bol rozbiť Spolok Svätovojeťský. *Úd spolku.*

## O balkánských pomeroch.

V Sofii s tichou resignaciou prijali chýry o dohodnutí sa Bulharska a Turecka. Bulharský národ prinútený bol v známosť vziať, že jeho delegátom v Carihrade nepodarilo sa vymôcť prajnejšie podmienky pokoja.

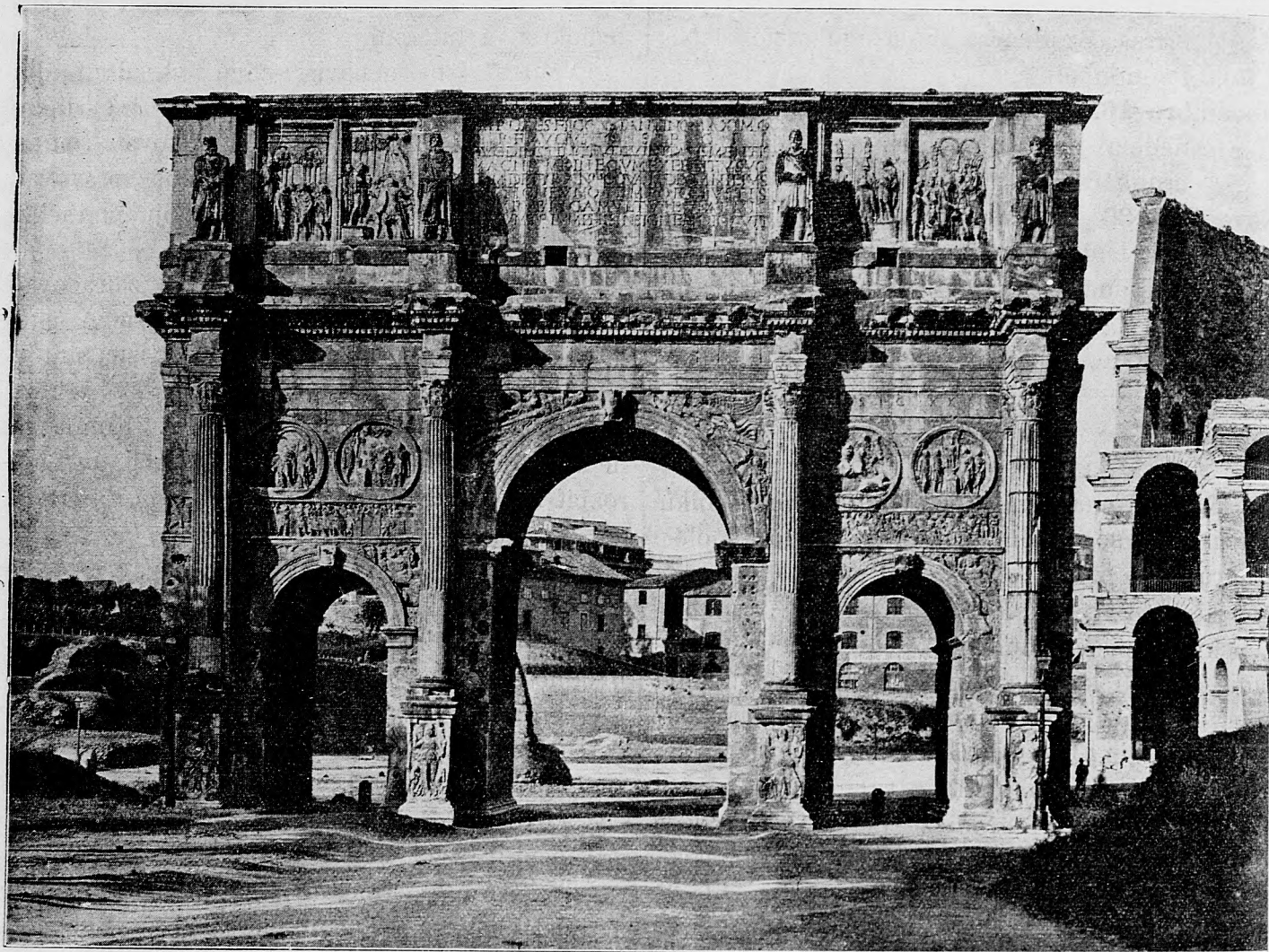
Pokoj na Balkáne teraz narušuje už len Albánska otázka. Pod černoehorské panstvo dostavši sa Albánci sa búria a na srbsko-albánskej hranici udávajú sa zo dňa na deň krvavé srážky. Toho príčinou je, že Srbi nedovoľujú, aby Albánci prešli cez hranicu a vyhladali svoje dávne tržištia. Albánci takto nevedia speňažiť svoje plodiny a nevedia si zadovážiť ani nevyhnetne potrebné potravné články ako ku príkladu múku. Keď ale pred Albáncami zatvorlia tržištia, to je tolko, ako by ich odsúdili na hladovanie. Toto vysvetľuje rozhorčenosť Albáncov a časté srážky so srbskými čatami na hranici. V Belehrade predsa tvrdia, že Bulhari podnecujú Albáncov proti Srbom a srbské časopisy už o tom podávajú zprávu, že keď srážky pozdlž srbsko-albánskej hranice ďalej budú trvať, Srbi znova obsadia albánske územia, ktoré len nedávno vyprázd-

nili. Srbská vláda porobila prísne poriadky, aby pohyb Albáncov potlačila. Na hranicu poslala jednu divíziu a nariadila, aby ani jedného Albánca nepustili na srbské územie, kým nenastane pokoj. Belehradské časopisy veľmi rozčulným tónom píšú a hovoria o možnosti novej balkánskej vojny.

Zo Saloník oznamujú, že napnutosť medzi

## Náš najväčší nepriateľ.

Alkohol, pálenka pripravuje človeka i o najväčšie jeho poklady, o dobré meno, o česť a o zdravie. Korhel prepíje svoj ľudský rozum, žije ako nerozumné hoviadko. Jako ho môžu ctiť ľudia? Aká je to haňa, keď deti volajú: utekaj, utekaj, pijak ide! Aká je to haňa,



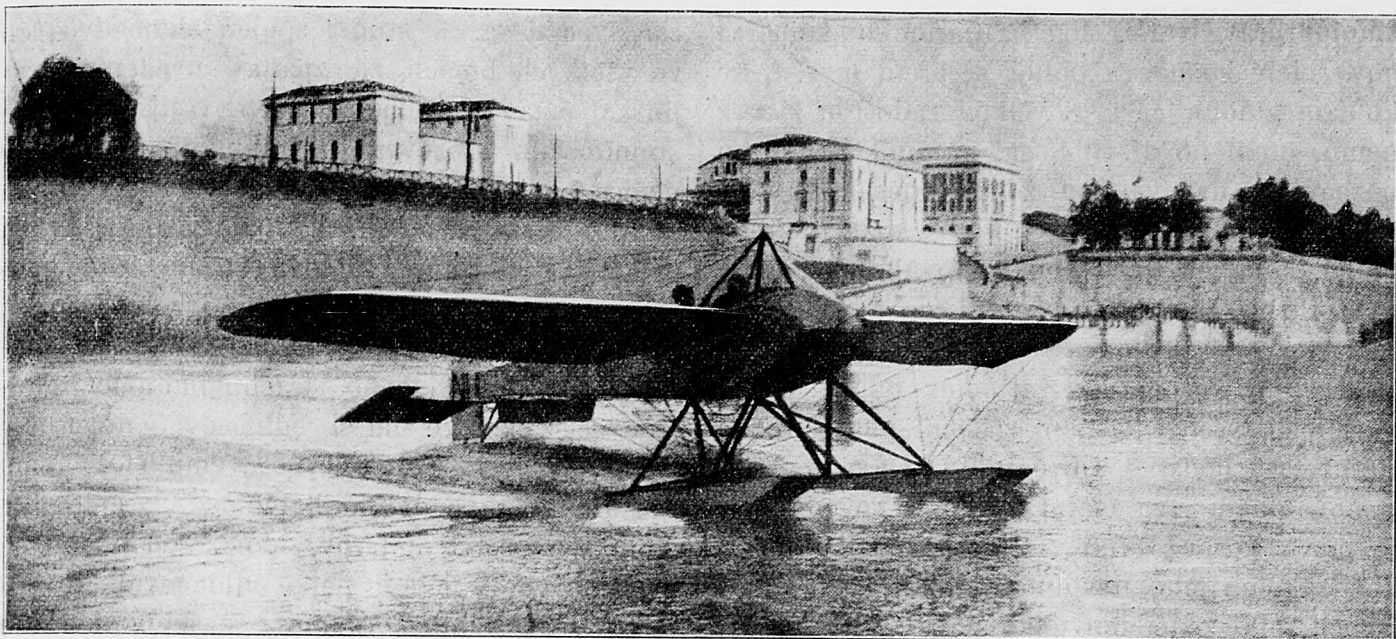
Cisára Konštantína Veľkého triumfálna brána v Ríme.

Srbmi a Grékmi zo dňa na deň stáva sa väčšou a zavrúva príležitosť ku veľmi mnohým incidentom. Gréckeho biskupa vo Vodene, ktorý prišiel navštíviť grécku školu v Ghevgheli, srbská vrchnosť vykázala z mesta, tak že biskup prinútený bol ujsť do Saloník. Srbská vrchnosť všetky grécke školy dala zavrieť. Biskup o incidente podal zprávu salonickej gréckej vrchnosti.

**Kresťanský svetový názor je blahonosný bez výmenky pre každého.**

keď na takého korhela ešte aj ten najostatnejší pes breše!

V jednej dedine sa stalo, že deti v zime, vyjdúc zo školy, zo sňahu urobili veľkého chlapa, miesto očí do hlavy vložili mu dva kusy uhlia, vlasy mu spravily z blata a jeden chlapec mu ešte aj svoju čiapku vložil na hlavu. Keď ten chlap zo sňahu bol už hotový, večierkom šiel tade z krčmy jedon piják. Pálenka mu natolko pomútila rozum a oči, že keď prišiel k tomu chlapovi zo sňahu, zdálo sa mu, že pred nim stojí živý chlap v kožuchu. Jeho



Lietaci stroj, ktorý včas potreby aj po vode lieta.



Ratovanie ztroskotaných.

kmotor práve v ten deň na jarmoku kúpil si nový biely kožuch a opilec si preto myslel, že ho tam kmotor čaká. S veľkou radosťou šiel k nemu, objal ho a vítal sa s ním. Začal ho bozkávať a ďakoval mu, že ho počkal. Ba volal ho aj do krčmy, vraj ten nový kožuch treba polial pálenkou, aby dlho trval. Ako to zbadaly deti, shrkly sa z celého susedstva a smialy sa nad starým korheľom.

Keď by korheľ ešte aj mal daaké dobré vlastnosti, všetky zastieni, zašpiní jeho hrozná nárúživosť, opilstvo. Obyčajne sa stáva, že keď o ňom dakde vyprávajú, čoskoro povedia: to je pijak, korheľ, lump. Tá potupa žiaľbohu prechádza i na jeho nevinnú rodinu. Chce dakto ublížiť jeho žene, len tolko povie: však si ty manželka toho korheľa! Chce dakto potupiť jeho deti, dosť je keď o nich povie: vša! ste vy deti toho ožrana. A čo môžu tie ubožiatka iné robiť, ako že zklopia oči, začerveňajú sa a trpia bez slova to uponíženie, ktoré im zapričinil ich nešťastný otec. F. K.

## Z kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Krajinská ústavná strana z príležitosti jej utvorenia kresťanskú ľudovú stranu snemovú pozdravila telegrammom, na ktorý predsedníctvo kresťanskej ľudovej strany poslalo nasledujúcu odpoveď:

Keď krajinskej ústavnej strane za srdečné jej pozdravenie s týmto vrele ďakujeme a stejnými citami naň odpovedáme, spolu o tom Vás ubezpečujeme, že v snáhach Vašich na zpäťvedenie a upevnenie krajinskej ústavy a nacionálnej slobody smerujúcich, krajinská ľudová strana vždy s najväčšou ochotnosťou a vytrvalosťou odhodlaná je s Vami bojovať. S vlasteneckým pozdravom gróf Aaldár Zichy, predseda. Ján Molnár, podpredseda.

### Z politického dejišťa.

Spoločnosť Tiszových otrokov je v nemalom strachu. Grof Albert Apponyi v nedeľu 21. septembra pred svojimi voličmi a za prítomnosti tisícov obecnstva zo široka-ďaleka účtoval v Jászberénye. V účtovnej reči, za hlučných ová-

cií osvedčil sa, že strana spojených neodvislých vo všetkých bojoch za zpiatky uvedenie krajinskej ústavy a slobody, proti všetkým nezákonnitostiam Tiszovým a mungov, hotová je neohrozene podporovať novú utvorenú ústavnú stranu. Strana spojených neodvislých, strana ústavná a kresťanská ľudová strana teda spojenými silami strojs sa bojovať proti Tiszovej hrúzovláde. Toto rozhodné odhodlanie sa spojenej opozície veľkého strachu nahnalo mungom, Tisza znovu dal si odhlasovať dôveru v zemplínskej stolici. Ku výborovému stoličnému zasadnutiu do Sátorajjauhelyu na 22. septembra dohnali všetkých notárov, židov a podplatených výborníkov. Tí potom slepo odhlasovali dôveru Tiszovi. Gróf Julius Andrassy s jeho návrhom nedôvery nemohol preraziť proti mungovskému násilnenstvu a terroru. Prepadol síce s jeho návrhom na vyslovenie nedôvery, v reči ale, ktorou svoj návrh ku prijatiu odporúčal, náležite posvietil na špinavé gšefty mungov a na násilnenstva a nezákonnitosti Tiszovej hrúzovlády. Andrassy konečne povedal, že Tiszovi gratuluje ku tomuto víťazstvu. Čím častej dosiahnu mungovci podobného víťazstva, tým skorej buchnú.

## B E S E D N I C A.

### Turci idú...

Povešť z tureckých časov.

Horvátsky napísal *rev. Karol Ferkič*, kat. farár. — Volne poslovenčil *rev. Jan Králíček*, S. J.

IX.

#### Objavená zrada.

Už bola polnoc. V Krížovciach ale všetko bolo na nohách. Uliciami chodily stráže, hoc i pršalo. V pevnosti ozývala sa trúba. Vojaci sa schádzali pred kostolom Panny Marie. Do pevnosti prišiel poddôstojník dragónov z Gradea s 60 chlapmi. Doniesol Laboharovi rozkaz, aby s nemeckými strelcami a s panskými vojakmi zaraz išiel k Bisagu, bo že generál všetkou silou tam chce dočkať nepriateľa. Pri úsvite mal už byť v Bissagu.

Vojaci boli hotoví, čakali len na rozkaz, aby odišli. Dážď sa ešte vždy lial.

— Je to čudný rozkaz — povedal kapitán Labohar, sediac na koni pred vojskom. — A od koho ste ho dostal?

— Od kapitána Štumberga — odpovedal poddôstojník nemeckých dragónov. — On je v spojení s generálom nejakou tajnou cestou v lese. Generál kapi-

táňa Štumberga vysoko cení, ešte pred týždňom zavolať ho k sebe.

— A kedy ste dostal tento list? — pýtal sa ďalej Labohar.

— Večer. Dal mi ho jeden z našich, ktorý bol na strážii pod Gradcom. Kapitáň Štumberg musel chyť do Koprivnice, aby i ta doniesol istý rozkaz...

\*

Kde je teraz dom pána Kipaha, tu mal podžupan Orechovský svoj stán. Keď Štumberg oddal veliteľstvo pevnosti Laboharovi, podžupan utiahol sa do svojho domu. Tu bol umiestnený hlavný stán národného vojska. Nespál. V dlhom kabáte prechádzal sa medzi strážami. Počul o generálovom novom rozkaze, ktorý zase od Štumberga došiel a hrozne ho mučila tá myšlienka, či Štumberg s Križovcami nerobí to isté, čo pred niekoľko rokmi Lastoher s Kostajnicou. Zrazu zdalo sa mu, že z cesty na Trsteník čuje ťažko stonaf. Počúval — a teraz badal ešte jasnejšie. Zaraz rozkázal dvom mešťanom, aby mu posvietili s pochodňami. Asi na sto krokov ale čo videli? — Štefka, otrhaného, potom a krvou obliateho, ktorý ledvá niesol otca na pleciah. Slepý starček celý krvavý vzdychal a stonal umierajúcim hlasom.

— Pre Boha, ty si to Štefan? Tvoj otec? Čože je to?! — vykrikoval Orechovský.

— Zrada, hrozná zrada! Štumberg nás zradil Turkom! Či odišiel Labohar s vojakmi? To je všetko klamstvo!

Práve prichádzal na koni Labohar s vojskom.

— Chvála Bohu, že ešte neodišli! — zkríkoval radostne Štefko. I chyťro rozpovedal pred Laboharom čo videl a čo počul.

Skočiac šťastlivo zo strechy kaplnky, prudký potok preplával do Glogovnice. Silné hrmenie, veľký dážď a tma mu pomohly, že ho nezbadali tureckí vojaci. Tak prišiel do mlyna, kde ho detinská láska nútila, aby ešte raz pobozkal mŕtvého otca — našiel ho ale ešte pri živote: dýchal a stonal. Láska mu dala nových síl i zdvihol polomŕtvého otca na plecia a vliekol sa v mrzkom čase, aby čoskorej mohol do mesta. Koľko už pretrpel tejto noci! A teraz ísť hlbokým blatom, vo tme čo nevidíš krok pred sebou, čo ťa trnie driape — a to s umierajúcim otcem, ktorý za každým krokom stonal... Síly ho už častejšie opúšťaly, láska k otcovi ale, k sestre a k svojej dodávaly mu nových síl. I s pomocou Božou šťastlivo prišiel do Križoviec, že ho ani vyzvedači Štumbergovi nevideli.

Štefko ešte hovoril, keď nastal veľký krik. Strážie dovedli chromého zobračka a dvoch Turkov za dragónov preoblečených, ktorých v kroví našli a poznali jako vyzvedačov.

— Zrada, zrada! — bolo čuť o chvíľku po celom meste. Všetko národné vojsko, mešťania i sedliaci boly na nohách.

— Počúvajte, pán podžupan, pán kapitáň i všetci

bratia! — zvolal Štefko, čo mu hrdlo stačilo, stojac v prostriedku národa mokrý, krvavý a otrhaný. — Teraz je čas napadnúť Turkov! Teraz alebo nikdy! Pán Boh nám ich vydal celkom do našich rúk. Turci sa utáborili pri vazi polianskej; Glogovnica, keď sa rozleje, práve tam má najväčšiu silu. Potok Vrtlin už sa tiež rozlieva, pri vtoku a Koruška tiež. Za pol hodiny celé veľké pole až do Vrbovca bude pod vodou. Ak ich teda napadneme z dvoch strán, nemôžu nám nikam utiecť. Na nohy bratia! Teraz alebo nikdy!

— Teraz alebo nikdy! — zvolal slávnostne Orechovský, vytrhnúc meč z pošvy. — Poďme bratia do svätého boja za Boha i za domov svoj! Pán Boh pomohol tomu mládencovi, aby nám vyjaviť zradu, Pán Boh nám pomôže i do konca. Napred bratia v mene božom!

— Poďme, Poďme! volaly zástupy národa.

Všetko vojsko postavilo sa do radu.

— Bratia! Na dve strany sa rozdelíme! — zvolal Orechovský, ktorý bol už zase pravý veliteľ vojska. — Polovica pôjde so mnou cez Vrtlin, východným kopcom do tureckého tábora; druhá polovica pod kapitáňom Laboharom cez Korušku, západným kopcom. Zastavíme sa pri vazi polianskej. My z východa napadneme prví a vy, bratia, za nami.

Nato odkryl hlavu a za ním kľakol celý národ.

— Pane Bože, ideme v Tvojom svätom mene. Neodvráťte svoju milostivú tvár od svojho biedneho ľudu, neopušť nás! A vy, blažení bratia v nebi, ktorí v boji za Boha a za domovinu prelievali ste svoju krv modlite sa za nás pred trónom Božím, aby nám bol milostivý!

Dážď pomaly popúšťal. Dvaja posli odleteli, jeden do Ivaniča, druhý do Koprivnice, aby prosili o chyťrú pomoc.

V dome Orechovského na posteli ležal starý Maliak. Niekoľko mešťaniek zaväzovaly mu rany.

— Otče s Bohom! — šeptal Štefko Otcovi. — Povinnosť ma volá! Idem pre ľlonku. Oslobodíme ju, oslobodíme domovinu a vtedy ožiješ nám i ty, otče drahý... s Bohom!

I bozkal otca. Starček akoby bol rozumel jeho slová, šeptom požehnával syna...

O pár minút Pán Boh ho už povolal k sebe...

## CHYRNÍK.

**Z arcibiskupstva ostrihonského.** Najdôstojnejší pán knieža-primas, arcibiskup ostrihonský, skut. vnút. tajný radea dr. Ján *Csernoch* v sobotu 19. septembra odcestoval z Ostrihoma aby udelovanie sviatosti birmovania prevádzal na území stolice nitrianskej. Najvyššieho arcipastiera a hodnostára Uhorska, zastupiteľstvo cirkevných a svetských vrchností najprv slávnostne privítalo v Nitre, zkadial po prijatí holdovania úradných kruhov, odcestoval do Nyitrapereszlény, kde 20. sep-

tembra udeľoval sviatosť birmovania. Velkolepej a slávnostnej prijatí ani jeho veličenstvo kráľa nemôže obecenstvo, ako v obci Nyitrapereszlény privítaný bol najdôstojnejší pán knieža-primas Uhorska. Toto slávnostné privítanie zo stránky nábožného slovenského ľudu je nielen výrazom úprimnej lásky ku svojmu arcipastierovi, lež aj zásluhou tamojšieho horlivého dekana-farára dr. Jozefa Jandu. Neunávený tento duchovný cez dlhé časy takmer vo dne v noci pracoval, aby svojho arcipastiera slávnostne privítal a sverenú si mládež náležite pripravil ku sviatosť birmovania, Z obce Nyitrapereszlény najdôstojnejší pán knieža-primas oslavovaný tisícami ľudu odcestoval do Veľkých Topolčian.

**Chýry z biskupstva košického.** Osvietený pán biskup dr. August Fischer-Colbrie 10. septembra patrónkam a údom katolíckeho patronážu v tomto bežiacom školskom roku držal prvú konferenciu. Zvláštnym obežníkom na vedomie dal duchovenstvu a katolíckemu obecenstvu biskupstva, že pre nebezpečenstvo cholery, do ďalšieho nariadenia zakázané sú verejné púte, odpusty a pochody. Z tej príčiny vystal aj odpust sedmibolastnej Panny Marie, ktorý vydržiavaný býva v Košiciach. 17., 19. a 20. septembra osvietený pán biskup za subdiakonov, diakonov a kňazov vysvätil nasledujúcich praemonstratenských klerikov: Vidora Nemes, Huga Helle, Edmunda Filó a Medarda Szabadka, Štefan Hartsár novovymenovaný kanonik košický inštalovaný bol 17. septembra. Z naloženia osvieteného pána biskupa inštaloval ho kanonik Karol Belky. Jozef Csárszky vymenovaný je za katechutu do košickej vyššej dievčenskej školy. Spolok katolíckych tovarýšov minule navštívil bývalý štátny tajomník Jozef Sterényi. Jozef Maczejko z Gálszécsu za katechétu vymenovaný je do Košíc. Ako kapláni poslaní sú Ján Bartos do Gálszécs a Karol Haraszty do Hernádnémethi. — *Dedek:* Na tunajšiu uprázdnenú faru za administrátora poslaný je Adalbert Petsár farár obce Viszoly. Osvietený pán biskup za organistov-učiteľov vymenoval Štefana Danai do Vörösalma, Kolomana Létraí do Bodrogolaszi a Michala Bándasz do Megyaszó.

**Z biskupstva spišského.** Osvietený pán biskup, skut. vnút. tajný radca dr. Alexander Párvy, ku kapičitulskej r. k. učiteľskej pripravovni na miesto vzdávacieho sa Eugena Déveniho, za profesora vymenoval Eduarda Lánge, diplomovaného profesora stredných škôl. — Toporskú faru vo Spiši dostal kěžmarský kapitán a illašovský rodák Michal Sztankó. — Za čestného kanonika vymenovaný je spiškosobotský farár Karol Szedélyi. Zaslúžilejšíemu sa nemohlo dostať to vyznamenanie, však on založil spiškosobotský kláštor mnišiek s dievčenskou občianskou školou.

**Z biskupstva rožňavského.** Osvietený pán biskup Ludvik Balázs 7. a 8. septembra sdržoval sa v spišských Krompachoch. 7. sept. v sprievode krásnej reči posvätil skvostne obnovený kostol, 8. sept. ale udeľoval sviatosť birmovania 660 ve iacim. Biskup, ktorý prichádzal a odchádzal na automobile, bol účastný

srdečných a skvelých ovácií tak zo strany cirkevnej ako aj svetskej. Pri príchode na 14 vozoch šli mu v ústrety až ku kolinovskému mostu. 7. sept. večer celé Krompachy boli osvetlené.

**Chýry zo Sáriša.** *Prešov:* Vo výročitý deň smutnej pamiatky zavraždenia preblahej pamiatky kráľovnej Alžbety 10. septembra praepošt a mestský farár Adalbert Zaborovszky vo farskom kostole držal Requiem, na ktorom súčasťnil sa stoličné a mestské vrchnosti. Geog Répássy veľpraepošt a gr.-kat. kanonik 21. septembra slávil 50-ročné jubileum svojho vysvätenia za kňaza, z ktorej príležitosti gr.-kat. kapitula korporatívne vyslovila mu blahoželania. Oslavovaný už od troch rokov spravuje gr. kat. biskupstvo a v každom ohľade je muž veľkých zásluh. — Adalbert Zaborovszky neunávený praepošt a farár prešovský minule v sprievode Karola Ágoston bývalého profesora gymnázialneho a Adalberta Wick, radcu biskupskej sv. stolice a profesora na gymnázium katolíckom 16. septembra v záležitosti opravenia farského kostola navštívil ministra orby, ktorý slúbil mravnú podporu. V kláštore anglických mnišiek toho roku otvorili novú obchodnú školu pre dievčence, do ktorej dalo sa už zapísať 51 dievčienec. Ministerstvo orby povodňou stihnutým malým hospodárom, s tým chce prispieť ku pomoci, že im núka zrnú, pšenicu, za lacné peniaze. Ponevác ale za toto zrnú treba platiť hneď pri jeho odobieraní a národ nemá peňazi, za túto pomoc musí sa pekne poďakovať a nemôže ju upotrebiť. — Od 1. novembra utvorená tu bude nová škola drevených dôrobov, pre takých mladíkov, ktorí odbavili 6 elementárnych škôl. — *Hertnek:* V tunajom erárskom kaštieli umiestnený má byť dievčence napravujúci ústav alebo sanatorium chorých na suchoty. — *Malczó:* Tunajših notárska kancelária preložená je do Lénártó.

**Chýry zo Spiša.** V Podhradí 1. januára otvorí majú berný urad (steieramt). — V Margecanoch 13. septembra popoludní zúril strašný oheň. Zhorelo 35 domov s pobočnými staviskami. Oheň zapríčinili deti ktoré na tmavom povale so šibalkami hľadaly schované jablká. Manželka Jána Kalavskyho, ktorá cheela ešte dačo ratovať zo svojho horiaceho domu, v plameňoch našla svoju smrť. Sotva bolo dačo poistené. Vo Vyšných Repašoch 8. sept. zhorela jedna stodola. — Do novovesského internátu košicko-oderbergskej železnice na tento školský rok prijali 162 chlapcov, z tých chodí do ľudovej školy 69, do občianskej školy 58, do gymnázia 28, do učiteľskej pripravovne 6 a do drevopriemyselnej odbornej školy 61. V Novej Vsi na tento školský rok dalo sa zapísať do drevopriemyselnej školy 61 chlapcov, do rímsko-katolíckej občianskej dievčenskej školy 122 a na ženský obchodný naukobež 40 dievčat. V Harakovciach na uprázdnenú r. k. učiteľskú stanicu vyvolili Margitu Vansz, v Novej Belej Pavla Grappu učiteľa zemplinskej obce Magyariszép a v Baldovciach Jána Tökölyiho. — Spišský uazdovský spolok tejto jaseňe zase sriadi odmenenie rožného statku a síce 10.

okt. v Hranovnici, 11. v obci Einsiedel, 25. v Starej Vsi, 7. nov. predpoludním v Podolinci, popoludní v Gňazdoch a 8. septembra v Starej Lubovni. Medzi majiteľmi najpeknejšieho statku rozdelia 3000 korún. Okrem dedín súčasťnia sa v tom i mestá Gelnica a Poprád. V Kézmarku 9. sept. vydržiaovaný bol ostatný jarmok, bol veľmi slabý, kupcov tiež nebolo; prihnali 360 kusov rožného statku, 50 koní a 40 ošípaných, z toho predalo sa len 96 kusov rožného statku, 8 koní 27 ošípaných. Do Gelnice na ostatný lichvací jarmok prihnali 117 kusov rožného statku, z toho predalo sa 45 kusov. V Podhradí ostatný jarmok tiež bol slabý. Cena statku o moc klesla; mäsiari ale napriek tomu neznižujú cenu mäsa!

#### Vyhlasenie za mrtvého patriarchu Bogdanoviča.

Rakúske vrchnosti 16. sept. zastavily úradné hľadanie zmiznušieho patriarchu Luciana Bogdanoviča. Teraz sa už len náhodou môže najst mrtvola Bogdanoviča, o ktorom s istotou ustálili, že bezpochybne tragickou smrťou zahynul medzi gasteinskými vrchami. Cieľom zaplnenia zmiznutím patriarchu uprázdňovanej sa hodnosti je už zavedená akcia. V Karlovici, v sídelnom meste patriarchu zaviedli pokračovanie cieľom vyhlásenia za mrtvého patriarchu Bogdanoviča. Mimo budínskeho biskupa dra Zubkoviča, ktorý bol v Gasteine v úradnom poslaní, všetcia grécko-východní srbskí biskupi 20. sept. sišli sa v Karlovici na poradu. V pondelok večer aj biskup Zubkovle došiel do Karlovice a ponevác takto všetcia biskupi boii spolu, vydržiaovali poradu. Výsledkom porady je, že biskupský sbor vydal ediktum, v ktorom vyzýva na neznámom mieste sdržujúceho sa patriarchu Luciana Bogdanoviča, aby behom 6 mesiacov a 6 dní zaujal svoj úrad, bo ináč stolicu patriarchu zaplnia. Cirkevné osobnosti vyše 90 dní nesmú sa vzdialit zo svojho úradu bez oznámenia, lež teraz urobili výnimku. Toto je prvým prípadom v grécko-východnej cirkvi, že takýto smutný ediktum bolo treba vydať.

**Bez práce.** V Budapešti bolo shromaždenie robotníkov nemajúcich práce. Bolo ich 8000 pohromade. Rečníci ustálili, že sa nezamestnaní denne množia a že medzi nimi panuje veľká bieda. Len 8000 žalúdkov treba nasýtiť. A tých 8000 má pod opaterou najmenej 10.000 detí. Na to ale nemysli tisícjutrás Tisza so svojou zakúpenou mungovskou čriedou!

**Zjedli ich Iudožrúti.** Dľa zpráv došlých z ostrova Nová Guinea amerického geologa Heinricha Wagnera, ktorý tam hľadal radiumový kov, zjedli Iudožrúti. — Tejto podobná zpráva došla i z Kongova, kde sa vrchnosti veľmi obávajú o 2 vojenských dôstojníkov a o 5 vojakov, ktorých pred viacerými týždňami poslali do Kassai proti jednomu buriacemu sa kmenu a vojaci sa dosiaľ nevrátili a ani žiadon chýr nedošiel o nich. Vrchnosti obávajú sa, že vojakov zjedli Iudožrúti.

**Hora sa prepadla.** Z Krakova oznamujú, že v Horlickom lese v blízkosti dediny Symbak prepadlo sa 80 jutár hory, v ktorej bolo i viac domov a na mieste

hory zjavilo sa jazero. Obyvatelia prepadnuvších sa domov sa zavčasu zachránili.

**Budapešťiansky Katolícky Delnícky Kruh** dňa 5. októbra usporiada pre slovenských veriacich púť na milostné miesto Mária Štain. V nedeľu 5. októbra, ráno o 6-tej hodine bude sv. omša za pútnikov v Jozefovskom kostole a po skončení sv. omše pohnú sa pútnici v mene Božom s processiou. Na milostnom mieste Mária Štain bude svätá omša so spevom slovenským za pútnikov; taktiež aj slovenská kázeň. Popoludní o 2. hodine začnú sa modlit sv. ruženec a spievať litánie k úcte blahoslavennej Panny Marie. Po skončení služieb Božích vrátíme sa s processiou nazpät a dorazíme večer okolo 7. hodiny do chrámu Jozefovského. Bratia a sestry v Kristu, súčasťnite sa v čim väčšom počte na slávnosti Marianskej. V páde nepriaznivého počasia púť sa odbaví v nasledujúcu nedeľu. Vodcom púte bude známy duchovný vel. p. dr. Pavel Žížka, predseda Kruhu. Riaditelia púte zo správy Katolíckeho Delnickeho Kruhu sú: Ján Krajčí a J. Direr. Modlenik Vincec Jonec.

**Slnko a hviezdy** dakady byly dostatočné k označeniu času, včul ale všetko na minutu musí ist, preto aj každý potrebuje dobré, spoľahlivé hodinky. To ale nemôžu byť plechové, falošne chodiace hodinky so zlým zátvorom, ktoré hned a hned sú zaprášené a ostanú stáť. Zarovnak nemôžu to byť bazar hodinky za 3 koruny. Spoľahlivé vačkové hodinky sú len presne repasované, na sekundu chodiace švajciarske. Svetochýrny vývozný dom H. Suttner v Laibachu číslo 705. má vlastnú protokolovanú dielňu na hodinky vo Švajciarsku, ďalej má hlavné zastupiteľstvv «Zenith» dielne na hodiny, je teda skutočným prameňom švajciarskych hodín. Kto vôbec objednať si chce hodiny, tovar zo zlata striebre, nech si žiada obrázkový cenník, ktorý každému ochotne pošle H. Suttner, Laibach 705.

124 rokov stará a ešte čerstvá bola jedna sedliačka v jednej bulhárskej obci, ktorá nám povedela. Kto ľahko trávi, ten dlho žije. A to je pravda, lebo nič nečini telu tolko práce, ako stráviť ťažké jedlá. Kto chce čerstvým zostať a vysokého veku dosiahnuť, musí svoje trávenie podporovať k čomu najlepšie zodpovedajú, ako nič iné na svete, Fellerové dávno vyzkúsené Elsa-pilulky. Tieto zľahšujú žalúdku prácu pri trávení, odstraňujú nečinnosť čriev, zácpu a tvrdú stolicu. Stojá 6 škatuliek len K 4.—, 12 škatuliek K 7.60 franko, majú sa objednať u lekárniká E. V. Fellerá v Stubici Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica). Tu tiež sa môže dostať Fellerov bolesti tišiaci Elsáfluid (12 sklenic za K 5.— franko).

**Bratia Katolíci! Čítajte a predplácajte len v čisto katolíckom duchu písané noviny. Takéto noviny sú «Kresťan». «Kresťan» už cez XX. dvadsať rokov bráni našu cirkev, zastáva našu svätú vieru a zmužile bojuje za všetky oprávnené záujmy Slovákov. Presvedčeny kresťan číta a predpláca len «Kresťana».**

## Vačkové hodinky?

Aby opravde vždy dobré byly, jednostajne nezapríčinovaly neprijemnosti a upotrebovane ich pôsobilo

### stálu radost',

Jedine to sa môže odporúčať, že kto také chce si zadovážiť, nech sa obráti k pravému prameňu, teda k pôvodnej švajciarskej dielni. Aby každý, bez colných útrat, pri fabričných cenách kúpil si mohol pôvodné švajciarske hodinky, švajciarska dielňa hodín, veľký fabričný odpredajný obchod udržiava v Laibachu, zkadial, počnúc už od 4 korún 10 hal., rozposielajú hodinky. Pri objednaní ale pozor treba dávať na túto adresu:

**H. SUTTNER, LAIBACH 705.**

Táto firma má niele úradne zaznačenú vlastnú dielňu na hodinky vo Švajciarsku (s ochrannou známkou «Iku»), lež poverená je i s hlavným zastupiteľstvom «Zenith» dielne na hodiny.

Zdarma a franko každý čitateľ obdržať môže hlavný cenník, ktorý obsahuje veľký výber zlatého a strieborného tovaru. O tento cenník jednoducho na dopisničke treba sa obrátiť na vyšudajú firmu Suttner.

#### Hodinky

- 410. č. Patent. Roskopf nikkol hod. so strojom 36 h. K 4.10
- 1. č. Nikkol cyl.-rem. K 5.—
- 719. č. Strieb. cyl.-rem. K 7.80
- 723. č. Pôvodné švajc. strieb. hod. s ideáln. číseln. K 11.70

#### Retiazky

- 865. č. Nikkol hodinkové retiazky s ovesníkom K 1.—
- 865. č. Strieb. hodin. retiazka 30 gr. fažká K 4.40
- 878. č. Dublé-zlatá hod. retiazka s ovesníkom K 7.70

Retiazok pre delníkov obrovský výber v obr. hl. cenníku.

- 803. č. Nikklové alebo oceľové cylind.-rem. hodinky pre ženské, s trvácim strojom K 7.90
- 804. č. Strieborné cylind.-rem. hodinky pre ženské, s pevnými večkami, dobrý stroj so 6 rubintami K 9.50
- 1372. č. Hodiny s kukučkou vo veľmi pekne vyhotovenej truhlici, retiazky k natiahnutiu s kukučkou a s bijúcim strojom K 12.50, na to závdavok K 2.—
- 1360. č. Hodiny na stenu, retiazky k natiahnutiu s 2 pondusami K 4.80, na to závdavok K 2.—
- 1203. č. Budiček v nikklovom zátvore, s kotvy-strojom, najlepšej jakosti K 3.50
- Tenistý budiček 29 cm. vysoký, s najdokonalejším strojom zvlášte k odporúčaniam K 4.60

Rozposielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom odoslaní peňazi. Nezodpovedný tovar sa zamieni alebo vráti sa peniaze.

Pozor na adresu: H. SUTTNER, Laibach 705 č.

#### Prstienky

- 1064. č. Prstienky pre mužských zlato-striebor. K 2.70
- 1068. č. Prstene ženské K 2.40
- 1056. č. Prst. snub. str. K 0.90
- z nového zlata K 2.80
- 14 kar. opravd. zlata K 7.80

#### Záušnice

- 1. č. Dublé-kreol K 1.50
- K 1.80, zopravd. zlata K 3.80
- 1135. č. Zápinka a záušnice strieborné pozlátené s peknými kameňami, celé náčienie K 4.70

Obrovský výber v obrázkovom hlavnom cenníku.

# Pomočná ruka



sa nemá nikdy odmietnuť, keď nám niečo tak cenného podáva, ako je Fellerov «Elsa-Fluid». Sami sme sa presvedčili, že utišuje boľavosť, hojí, občerstvuje, posilňuje svaly a nervy, rozpúšťa šľajmy a osvedčil sa aj pri zapáleninách. Preto odporúčame Elsa-Fluid proti lámke, hosteu, boleniu hlavy uší, hrdla a zubov, pri prešnutí, proti nastydnutiu, ktoré má ľahko za následok nátku, kašeľ, zachrípnutie, pri nespasť, slabosti, zraku, pichaniu, trhaní a pri iných boľavostiach. Má sa objednať 12 malých alebo 6 dvojitéch alebo 2 špeciálne sklenice franko za K 5.—, 24 malých alebo 12 dvojitéch alebo 12 špeciálnych sklenice za 8 K 60 hal. franko.

Súčasne sa môžu objednať aj Fellerove mierne a iste prečisťujúce «Elsa-pilulky», ktoré povzbudzujú chuť k jedlu a podporujú trávenie, 6 škatuliek za K 4.— franko. Tisíce ľudia chvália ich účinok pri žalúdokových neduhoch, kŕčoch, záhe, mdlobách, pri rihaní, nadutí atď. Chránme sa napodobením a

adresujeme zreteľne :

## E. V. Feller, lekárnik

v Stubici, Kostolná-ulica č. 18. (Záhrebská stolica).

Túto dobrú radu uverejňujeme tu k úžitku a blahu našich čitateľov, tedy nie k vôli reklame, ale aby sme vôbec poslúžili ľudstvu. V tisícoch poľakujúcich listoch sa vychvaluje výborný účinok Fellerových výrobkov so značkou «Elsa». Má sa tedy pozor dať vždy na označenie «Elsa-Fluid» a «Elsa-Pilulky» a nedať sa oklamať skrze podobne znejúce mená.

# Radost'

z jedla je najrozumnejším spôsobom radosti života, lebo to, čo zjeme, sa obracia v našom tele na silu k práci, na odporu, schopnosť a na silu mozgov. Máme preto vždy pozor dávať na naše trávenie a pri poruchách trávenia, kŕčoch, zácpach, nadutí, nechť k jedlu, horučných a nervosných zjavoch upotrebovať silnú švédsku tinktúru (Tinctura svedica) aj životnou essenciou a balsamom nazývanú. Táto posilňuje žalúdok, účinkuje priaznivo, prečisťuje, utišuje kŕče, povzbudzuje chuť k jedlu a tým nám pomáha predísť mnohým chorobám. Prvá sa má objednať u lekárnika E. V. Feller, Stubica Kostolná-ul. č. 18. (Záhrebská stolica). 3 veľmi veľké sklenice franko K 5.—, 12 malých sklenice franko K 3.—.

Z Trakovíc (stol. nitrianska).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Vysokoctený pán Redaktor! Prosim o uverejnenie tohoto dopisu v našom milom «Kresfane».

Slovenské porekadlo hovorí: «Kto sa topí, aj britvy sa chytí». Toto platí aj o nás takrečených malých ľudoch, zvlášte ktorí priznávame sa k náboženstvu katolíckemu. Aj my sa topíme, bárs nie vlastne my, ale naše majetky a naše práva. K obrane týchto našich topiacich sa záujmov máme sa aj my čohosi chytať a nie so založenými rukami sa dívať. A čoho sa teda máme chytať, snád britvy, jako to niekedy robi socialdemokratmi pobúrené robotníctvo? To nie, my katolíci (t. j. nasledovníci Ježiša Krista) ináč smýšľame. My sa chytíme jednej ochrannej lode, ktorá sa menuje: **Katolícka Ludová Jednota**, tejto lode sa už mnohí katolíci chytili. Je ona znamenitej sústavy a spravujú ju takí matrózi, ktorí žijú a mrú za katolícky ľud. Do nej sa teda bratia katolíci, eše je v nej dosť prázdneho miesta, zaplňme ho zvlášte my Trakovičania. Zaujmime si v nej svoje miesto, vsadme do nej nie 70, lež aspoň 150 členov. Neidem tu opisovať jak spásonosná ustanovizň je Katolícka Ludová Jednota, veď sa o tom mohol presvedčiť každý číťť znajúci. Teda bratia katolíci trakovičci použijme túto príležitosť, s tým dokážeme že žijeme podľa toho kresfanského pravidla, ktoré znie: **Pomáhaj si človeče, aj Boh ti pomôže!**

*Katolík-Jednotár.*

\*\*\*

Nemešany (Spiš).

Pochválen Pán Ježiš Kristus! Ctený pán Redaktor Prosim o laskavé uverejnenie mojho dopisu v našom «Kresfane».

V Nemešanoch blízko Kapitule 17. a 20. augusta mládež v pekne ozdobenej učebnej sieni katolíckej školy sriadila dobročinné ochotnícke divadelné predstavenie. Predstavili «Pod Krížom» ľudovú činohru v troch dejstvách od Franca Urbanka. Úlohy hrali: Jozef Gallovič, Ján Zumrik, Ján Voškó. Jánová Vosková, Ján Babik, Alžbeta Zumrik, Veronika Zumrik, Maria Butvin, Ondrej Gallovič, Anna Petruňák, Alžbeta Vaško, Juro Babik a Valent Babik. Predstavenie, trebárs toto bolo prvé, vydarilo sa nad očakávanie. Herci a herečky hraly umne a smelo; zvláštne vynikali: Jánová Vošková s verným vyobrazením oddania sa do sv. vôle božej počas všeliakých navštívení, Veronika Zumrik so svojim príjemným hlasom a Ondrej Gallovič, ktorý verne a majstrovsky znázornil opilého nočného strážnika.

Predstavenie dokázalo, že aj roľnícky ľud má citu ku peknému a umeleckému, treba to v ňom len pestovať a vyvíňovať. Také predstavenia robia veľmi užitočný dôjem na ľud zvlášte vtedy, keď herci sú z ľudu. Držanie prób chráni mládež od záhubného nedeľného navštevovania krčiem a od nebezpečných schôdziek.

Hostia boli i cudzi: z Podhradia, z Levoče atď. Nadplatky dali: spišský kanonik dr. Martin Pirhalla 40

korún, kanonik Franc Zavada 20.—, veľpraepošt Ferdinand Fertsek a kanonik Anton Kurimský po 10.—, Otto Kavecký 4.—, kapitulský kaplán Ján Elischer 3.50, kěžmarský farár Ján Janecskó a kěžmarský kaplán Michal Stankó po 3.—, vdova Bělová Frits, professori bohoslovía dr. Ján Jurik a dr. Alexander Horváth, Emil Meggyes, stankovánsky farár Anton Hromada, Franc Iranyi, N. N. a N. N. po 2.—, Teodor Buzna 1.50 a Levočski kapláni Ján Gürsching a Alexander Boženský po 1 korune. Čistý osoh obnášal 83 korún 22 halierov ktorý obráti sa k nadobudnutiu školského učebného náradia.

*Priateľ ľudu.*

## ANEKDOTY.

### Tuláci.

- Statočnost je predsa najviac hodna!
- A to hovoríš vážne?
- Na moju pravdu... Vieš, za toho malého psika, ktorého som včera ákradol, ponúkali mi dve koruny, ja ale som ho nepredal, lež zaniel som ho jeho gazdovi, ktorý mi dal päť korún.

### Uhlie.

- Milosťpani: Začo je cent uhlia?
- Uhliar: Za dve koruny.
- Milosťpani: Odvážte mi dva centy.
- Uhliar: Jestli ho budem vážiť pred milosťpaňou, tak cent bude o 30 halierov drahší.

### Otázka.

- Kolko máte detí, Janko?
- Nevieľ celkom istotne, bo už dva týždne minuly, čo som nebol doma.

## Odkazy redakcie.

Dr. J. J. P. Veľmi nám ľuto, že aspoň v krátkom dopise nikto nesdelil priebeh vašej veľkej slávnosti! — O. H. O. Ceruzou písané články nemožno upotrebiť. — N. S. N. Postaráme sa, aby otázocné nariadenie doslovne uverejnené bolo. Čudujeme sa, že patričné vrchnosti mlčia s tým ako s teplým osúchom. — J. K. O. Obširnej tieto dni v liste. Ináč nič nového na Kysuciach? Zdravstvujte!

**Friedrich Karol Hagenauer**

kostolnych obrazov maliar na skle.

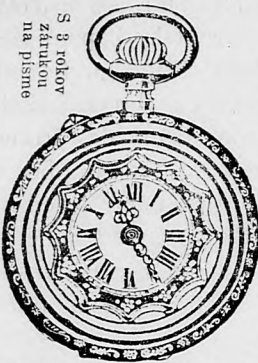
**Budapest, VIII., Gólya-u. 44. sz.**

Stará spoľahlivá katolícka firma! — Ochetne poslúži s cennými rozvrhmi!

**Krestania katolíci, organizujte Katolícku Ludovú Jednotu!**

## MEVYHADZUJTE PENIAZE

5 3 rokov  
záruka  
na písmo



za zlé hodinky, keď u mňa k dost nín sú 007. čísla pôvodné

## Delnicke Roskopf

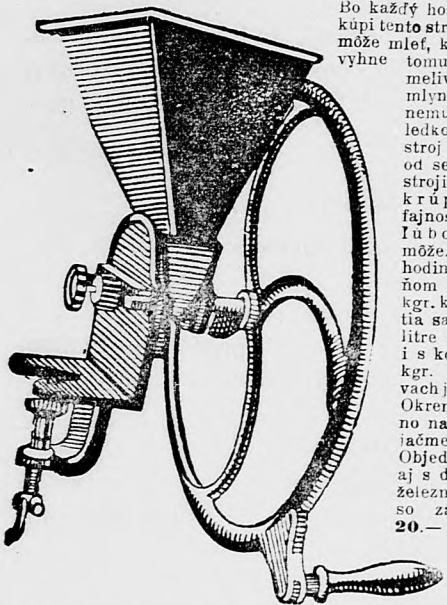
vačkové hodinky za 4.50 K. Tieto hodinky chodia na kamenných ich stroj je dokonale preskúmaný a napravený. V páde tovar nesodpovie zameňm ho alebo vráti peniaze. Veľký výber vačkových hodiniek prsteňov, zausnic, reťazok, stenných hodin a ľudčkov. Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami zdarma. K objednávaniu s poštovou dobiereku v budapeštianskej vyvozej dom ;

## Jána Konráda

Budapest, 280. Rákóczi-ut 8. A. U.

Najväčší vývoz hodin Uhorska.

## Netreba viac ísť do mlyna!



Bo každý hospodár, ktorý si kúpi tento stroj, vtedy a toľko môže mliek, koľko potrebuje, vyhne tomu, že by toto melivo bolo horké a mlynárovi tiež nič nemusí platiť, následkom čoho kúpený stroj vyplati sa sám od seba. Na tomto stroji možno mliek krúpy akejkoľvek fajnosti, bo sa dá ľubostli regulovať môže. — Cez jednu hodinu možno na ňom somleť 30—40 kgr. kukurice. Smešťa sa doň na ráz 4 litre kukurice. Stroj i s kolesom váži 14 kgr. V hospodárstevach jencocentelný. Okrem kukurice možno na ňom mlieť aj jačmeň, raž a žito. Objednať ho možno aj s doposlaním na železničnú stanicu a so zaobalením za 20.— K. Pri objednaní 10.— K. treba poslať. Objednávania vopred prima.

**JÁN KONRÁD** veľkého obdodného domu osada Budapest, 280 Rákóczi-ut 8. A. U. Cenník s 5000 vyobrazením na žiadosť posla sa zdarma.

## Jágerská voda (žalúdkove kvapky).

Shotovujú v lekárni milosrdných bratov v Jágrí (Eger). Tento výtečný liek už viac ako od 100 rokov po všetkých stranách Uhorska a zahraničia so zvláštnym úspechom upotrebujú pri vnútorných neduhoch, ako sú: nechut k jedeniu, krce v žalúdku, závrat, kolika, mltoha, zimnica a krce zapríčinené vetraním atd. — Zovnitorné ale proti rheume, pakostnici, hlavybolu a bolesti na akejkoľvek častke tela s úspechom potrebujú sa ku potieraniu. Ponevác „Jágerská voda“ následkom mimoriadnej zvláštnosti jej veľmi je rozšírená, preto ju často padelajú, z tej príčiny dávajme ozdobeným olopozor na pôvodnú Granát Jablkom veným kupakom ná modrú flašku zatvorenu.

Na základe r. 1905. pod číslom 7075/IV. vydaného nariadenia ministerstva vnútra „Jágersku Vodu“ shotovovať slobodno jedine v jágerskej lekárni Milosrdných Bratov a len ziad. dovol. je do obchodu ju uvádzat.

Malá flaška 50 h., stredná flaška K 1.50, veľká fl. K 3.—	
12 malých flašiek	K 5.—
12 stredných flašiek	K 15.—
12 veľkých flašiek	K 28.—
6 veľkých flašiek	K 15.—

K objednávaniu v lekárni Milosrdných Bratov v Jágrí (Eger).

Jágerská voda k dostaniu je vo všetkých lekárňach a drogeriach Uhorska.

## Lacné česke perie!



5 kilo nové tmavé driapané 9.60 K, lepšie 12 korún. Biele mäkké, jak páper 18 K, 24 K. Biele ako snah mäkké jak páper, drapané 30,

36, 42 K. — **Metove posteje.** A červeného cinovatu 1 dobre naplnená perin aa'ebol 1 zpodná perina 130 cm. dlhá 116 cm. široká K 10.—, 12.—, 15.—, 18.—, 2 metre dlhá, 140 cm., široká K 18.—, 15.—, 13.—, 21.—. Poduška 30 cm. dlhá 58 cm. široká K 3.—, 3.50, 4.—, 90 cm. dlhá, 70 cm. široká K 4.50, a 5.50. Krom toho shotovujeme vo veľkosti dla vole. Trojdiľovú srstennú matrac na jednu postel K 27.— lepšej jakovosti K 33. Zasielky vyše 10 korún franko s poštovou dobiereku. Výmena a navrátenie dovoluje sa pri náhrade porta. **Benedikt Sachsej, Lobes 134.** pri Pilsen (Cechy).

## Oznamy prijíma

## administracia

## „Krestan“

BUDAPEST

Szentkirályi-utca 28.

## Najlepší český prameň k objednaníu.

Lacné perie na post!



1 kg. sivé dobré drápané 2 K, lepšie 2 koruny 40 hal.; prima polbiele 2 koruny 80 halierov; biele 4 K, biele páperové 5 K 10 h.; 1 kg veľmi fajne, ako snah biele, drápané 6 K 40 h., 8 K.; 1 kg. papierie, sivé 6 K, 7 K; biele fajnové 10 K; naj-fajnejšie papierie z prs 12 K, pri oblednaní 5 kg. franko.

## Hotové posteje

z hustej tkiny červeného, modrého, bieleho alebo žltého nankingu, 1 perina. 180 cm. dlhá, 120 cm široká s dvomi podhlavkami, každý 80 cm. dlhý, 60 cm široký naplnený novým, sivým, veľmi trvácim mäkkým perim 16 K; polpapierie 20 K; papierie 24 K; jednotlivé periny 10 K, 12 K, 14 K, 16 K; podhlavky 8 K, 8 K 50 h.; 4 K. Periny 200 cm. dlhé 140 cm. široké 13 K, 14.70 K, 17.80 K, 21 K. podhlavky 90 cm. dlhé 70 cm. široké 4.50 K, 5.20 K, 5.70 K. Spodné periny z pevného vrážkovaného grádlu 180 cm. dlhé, 116 cm. široké 12.80, 14.80 K. Vývez s poštovou dobiereku od 12 K počnúc franko. Výmena alebo návrat dovolené. Za nezopovedné návrat peňazi obšírný cenník zdarma a franko.

**S. Benisch v Deschenitz č. 826., (Cechy.)**

Sklad: Budapest, IV. Ferenc József-rakpart 21.

## Rušeň!

!! S 18 prvými vyznamenami !!

## Ludvik Kállai motor dielna

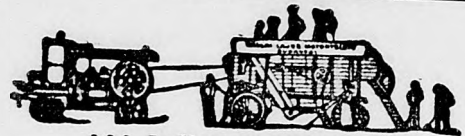
Budapest, VI. ker., Gyár-utca 28. szám.

Odporúča najvreliej Ludvika Kállai

elektrické benzínlokomobil stroje ku mlaťbe

s dvojím vystrojením ku čisteniu.

Uplná záruka za výborné mlátenie.



!!! Jedina novota !!!

Najjednoduchší a najdokonalejší mlaťebny stroj prítomnosti

Bez strojníka lahko k vedeniu bar ktorým gazdom aj medzi domami slamou krytými.

Osobytná trieda pre stroje poľného hospodárstva ako: parostroje, mlyny, rajtare, stroje k mláteniu a ku siatiu atd.

Ludvika Kállai, ktoré sa v našej vlast najlepšie podarili.

Cenník s obrazmi na žiadosť zdarma a franko.

## Rušeň!

## 30 hodín chodiace pendlové hodiny na stenu.

4875 číslo vo fajnej, modernej, orechového dreva kasni 65 cm. výšky, so strojom celé hodiny bijúcim, s rezaným sklom. Pred zasielkou správne preskúmané.

Ozdoba každej izby.

Gena 15 korún.

K objednaníu s poštovou dobiereku i na dopisničke. Vyrokný dom hodin:

## JÁNA KONRÁD

budapeštianska osada veľkého tovaru Budapest, 280. Rákóczi-u. 8. A. U.

Hlavný cenník s 5000 vyobrazeniami na žiadosť zdarma.

## PRVEJ JAKOSTI SOLINGENSKÁ BRITVA



Kovaná z najlep. anglickej striebornej ocele, rukou brúsená, na vlas fajne vyostená, hned k upotrebeniu.

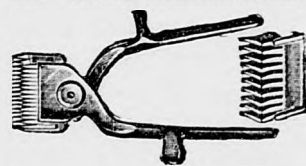
1611. číslo s čiernou lesklou rúčkou ..... K 1.80  
1612. " " " " " so širokým nožom ..... " 2.—  
1616. s bielou rúčkou s nožom z kanonovej ocele ..... " 3.20  
1616 s čiernou rúčkou s anglickým nožom ..... " 3.50

K objednaníu v budapeštianskej vyvozej osade

**JÁNA KONRADA BUDAPEST, 280. Rákóczi-ut 84. AU.**

## Opravdový holičský stroj

## k strihaniu vlasov



s pevnou strunou, pôvodný solingenský fabrikat k regulovaniu na 3, 7 a 10 mm. výšky s dvomi hrebenkami a s nahradnou strunou. — Cena I. čísla 5 K. II. čísla 5.50 K. Ku stroju II. čísla zdarma dáam dvojestria britvu k samoholeniu,

jestli objednávania ku mne pošle spolu s týmto ohlasom. Objednania prima

## JÁN KONRÁD

veľkého tovaru obchod Budapest, 280, Rákóczi-ut 8. A. U.

Obrazkový hlavný cenník s 5000 vyobrazením zdarma.